

IMPACT OF PROVISIONS ON INCOME TAX

UTJECAJ REZERVIRANJA NA POREZ NA DOBIT

MLADINEO, Luka & GORJANC, Vera

Abstract: *In today's globalized world where battles are going on for the sale of any product guarantee periods have become an important factor in the decision making process of the buyer besides the price of the product. The trend of prolonging guarantee periods for all products leads to higher repair costs in guarantee periods. Therefore the planning of provision costs for the repairs in the guarantee period is becoming more important in order to ensure that the company's financial ratios don't deteriorate due to inaccurate cost planning.*

Key words: *provision, guarantee period*

Sažetak: *U današnjem globaliziranom svijetu gdje se vodi tržišna utakmica za prodaju bilo kojeg proizvoda, osim cijene samog proizvoda i razdoblje garancije proizvoda postaje važan faktor u donošenju odluke kupca za kupnju pojedinih proizvoda. Sveprisutni je trend produživanje trajanja jamstva za sve proizvoda što dovodi do viših troškova popravaka u jamstvenim rokovima. Stoga je i planiranje troškova rezerviranja za popravke u jamstvenim rokovima sve značajnije kako poduzeće ne bi zbog pogrešnog planiranja troškova pogoršala svoje financijske pokazatelje.*

Ključne riječi: *rezerviranje, jamstveni rok*

Authors' data: Luka, **Mladineo**, dipl. oec., Odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Livanjska 5/III, Split, lmladine@oss.unist.hr Vera, **Gorjanc**, dipl. oec., Adria Winch, Put Mostina bb, Split, gorjanc@adriawinch.com

1. Uvod

U ovom radu pokušat ćemo pokazati načine utvrđivanja rezerviranja troškova u skladu za zakonskim važećim propisima koji su propisani prvenstveno MRS-37 Rezerviranja nepredviđene obveze i nepredviđena imovina, ali i pojedinim drugim međunarodnim računovodstvenim standardima. Osim međunarodnih računovodstvenih standarda ovu problematiku obrađuju i hrvatski standardi financijskog izvješćivanja kojih su obveznici mali i srednji poduzetnici moraju poštivati HSFI-13 Obveze i HSFI 15- Prihodi koji definiraju isto ovo područje. Također ćemo na praktičnom primjeru pokazati način knjigovodstvenog obuhvata rezerviranja za porezno priznate troškove popravaka koji mogu nastati u jamstvenim rokovima.

2. Rezerviranje

Međunarodni računovodstveni standard 37 definira rezerviranje kao obveze neodređenog vremena ili iznosa.

Rezerviranje treba priznati onda, i samo onda ako:

- (a) subjekt ima sadašnju obvezu (zakonsku ili izvedenu) kao posljedicu prošlog događaja;
- (b) je vjerojatno (tj. vjerojatnije je da hoće nego da neće) da će za podmirenje obveze biti potreban odljev resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi; te
- (c) se može pouzdano procijeniti iznos obveza.

Standard navodi da se samo u rijetkim situacijama ne može izvršiti pouzdana procjena[1].

Uz ovu općenitu definiciju standard zahtjeva da kod utvrđivanja mjerenja u obzir treba uzeti rizik i neizvjesnost, ali ta neizvjesnost ne smije dovesti do mogućnosti stvaranja prevelikih troškova rezerviranja. Vjerojatnost pojave nekog događaja bi morala iznositi više od 50% kako bi se neki događaj mogao uzeti u obzir kao ostvariv.

Ono što je potrebno naglasiti da je specifičnost rezerviranja u odnosu na sve druge preostale obveze u tome što ne postoji neki prethodni događaja koji je uzrokovao dotičnu obvezu nego će taj događaj možda prouzročiti potencijalni događaj u budućnosti.

Najveći problemi kod utvrđivanja vrijednosti rezerviranjima nastaju u slučajevima kada se neke specifične vrste dugotrajne imovine uvode prvi put na tržište pa je teško sa sigurnošću predvidjeti precizne iznose troškova rezerviranja. U novije vrijeme kako bi što preciznije utvrdili troškove rezerviranja koristi se različite statističke metode.

3. Troškovi rezerviranja s računovodstvenog gledišta

Međunarodni računovodstveni standard 37 definira mjerenje rezerviranja kao iznos koji treba biti najbolja procjena izdataka potrebnih za podmirenje sadašnje obveze na

datum bilance, drugim riječima, to je iznos koji subjekt objektivno treba platiti za podmirenje obveze na datum bilance ili njezin prijenos trećoj strani u to vrijeme[1]. Knjigovodstveni obuhvat rezerviranja nakon što se utvrdi njegova vrijednost je prilično jednostavan terete se obveze u skupini računa 28- Dugoročna rezerviranja za jamstva i troškove, a kao protu stavka terete se troškovi rezerviranja u skupini računa 45.

3.1. Rezerviranje za popravke u jamstvenom roku

Sama tehnika knjigovodstvene obrade rezerviranja bit će prikazana u sljedećem primjeru:

Poduzeće More d.o.o. iz Splita prodalo je u 2011. godini 1500 komada proizvoda u vrijednosti od 2.000.000,00 kuna, jamstveni rok za prodane proizvode iznosi dvije godine. Na temelju iskustava iz prethodnih godina i primjenom pojedinih statističkih metoda utvrđujemo da će kod 150 proizvoda biti potrebno otkloniti manje kvarove u vrijednosti do 100,00 kn dok će kod 60 proizvoda biti potrebno otkloniti kvarove vrijednosti do 500,00 kn. Na osnovu ovih podataka poduzeće će izvršiti rezerviranje u svoti od 45.000,00 kn. $(100,00 \times 150 + 500,00 \times 60 = 45.000,00)$

450- Troškovi dugoročnog rezerviranja
za rizike u jamstvenom roku

(1) 45.000,00

2820- Dugoročna rezerviranja za
troškove u jamstvenom roku

45.000,00 (1)

3.2. Ukidanje rezerviranja za popravke u jamstvenom roku

01.01 2012. godine prilikom sastavljanja bilance utvrđeno je da je u 2011. godini izvršeno 100 manjih popravaka u iznosu od 100 kn i 50 većih popravaka u iznosu od 500,00 kn $(100 \times 100,00 + 50 \times 500,00 = 35.000,00)$. Troškove popravka poduzeće je obavio u vlastitom servisu. Te su ukinuta neiskorištena rezerviranja u svoti od 10.000,00 kn.

7820- Prihodi od ukidanja
dugoročnog rezerviranja

10.000,00 (2)

2820- Dugoročna rezerviranja za
troškove u jamstvenom roku

(1) 35.000,00
(2) 10.000,00

7552- Prihodi s osnove korištenja vlastitih
usluga za popravke u jamstvenom roku

35.000,00 (2)

Na sličan problem nailazimo i slučaju kada proizvodu produžujemo jamstveni rok, ali tada ipak poduzeća posjeduje određene podatke o kvarovima proizvoda nakon isteka njegovog roka trajanja.

4. Troškovi rezerviranja s poreznog gledišta

Osim međunarodnih računovodstvenih standarda i hrvatskih standarda financijskog izvješćivanja ono čemu pažnju moraju posvetiti svi poduzetnici je i Zakon o porezu na dobit koji također obrađuje ovo područje.

Članak 11 Zakona o porezu na dobit definira rezerviranja kao porezno priznati rashod kada se kao rashod priznaju rezerviranja za rizike i troškove na temelju zakona ili drugog propisa i rezerviranja koja su uvjetovana ugovorima:

- rezerviranja za otpremnine,
- rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava,
- rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima,
- rezerviranja za troškove po započetim sudskim sporovima. [2]

Sva ostale vrste rezerviranja koja mogu nastati u poslovanju poduzeća, a koja ne potpadaju pod definiciju ovog članka poreza na dobit bilo da su nastala zbog primjena različitih računovodstvenih politika ili nekih drugih aktivnosti poduzeća nisu porezno priznati rashod u poslovanju poduzeća.

Porezni tretman troškova rezerviranja u jamstvenim rokovima zakonodavac dalje pojašnjava člankom 36. Pravilnika o porezu na dobit stavak 2. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima iz stavka 1. ovoga članka jesu rezerviranja za troškove otklanjanja nedostataka u jamstvenim rokovima u visini utvrđenoj na temelju ugovora i prijašnjih iskustvenih spoznaja u svakoj od djelatnosti, ako ne postoji pravni temelj da se takvi izdaci naplate od treće osobe. Rezerviranja po toj osnovi ukidaju se u poreznom razdoblju u kojem istječu jamstveni rokovi. [3]

I stavak 3. pod prijašnjim iskustvenim spoznajama iz stavka 2. ovoga članka razumijevaju se, uz iskustva poreznog obveznika i iskustva drugih u sličnim djelatnostima i sličnim uvjetima. Ako nema iskustvenih spoznaja tada se rashodi rezerviranja utvrđuju na temelju pretpostavljenih budućih troškova, ovisno o vrijednosti i rokovima danih jamstava. [3]

4.1. Porezno priznati troškovi rezerviranja

Primjer knjigovodstvenog obuhvata porezno nepriznatih troškova:

Poduzeće More d.o.o. iz Splita usprkos tome što je utvrdilo da je u prethodnim godinama za troškove rezerviranja potrebno izdvojiti svotu od 45.000,00 kn, poduzeće je za 2012. godinu izdvojilo rezerviranja u iznosu od 60.000,00 kuna, zbog nekih saznanja koja nisu bila obrazložena u računovodstvenim bilješkama. Naime u proizvodnji 2011. godine koristila se nekvalitetna vrsta materijala, te se s toga očekuje veći broj popravaka prodanih proizvoda u jamstvenima rokovima.

450- Troškovi dugoročnog rezerviranja za rizike u jamstvenom roku	2820- Dugoročna rezerviranja za troškove u jamstvenom roku
(1) 60.000,00	60.000,00 (1)

Kako je poduzeće nepotrebno povećalo troškove rezerviranja jer nije dalo pravovaljano pojašnjenje uzroka povećanja troškova rezerviranja kroz računovodstvene bilješke, dodatnih 15.000,00 kn povećanja troškova rezerviranja nije porezno priznati trošak, te uvećava poreznu osnovicu na poziciji troškovi rezerviranja, u računu dobitka i gubitka. Zbog toga će morati platiti 3.000,00 kn više poreza na dobit.

5. Zaključak

Ovi računovodstveni propisi omogućuju takozvano kreativno računovodstvo u mnogim područjima, a rezerviranje je jedno od takvih područja. Moramo naglasiti da je potrebno s vjerojatnošću većom od 50 % utvrditi troškove rezerviranja kako ne bi stvarali nepotrebne troškove koji onda ne bi bili porezno priznati.

Ubrzane promjene gospodarskih prilika u današnjoj modernoj ekonomiji gdje se vodi tržišna bitka za prodaju svakog proizvoda prate ubrzane promjene računovodstvenih propisa koji se nastoje prilagoditi današnjim potrebama modernih poduzeća.

Produljivanje jamstvenih rokova jedan je od načina na koji poduzeća želi povećati udio svojih proizvoda što je posebno dolazi do izražaja kod naprednih tehnologija. Ako u pojedinim slučajevima napredna tehnologija nije do kraja usavršena, u početnim fazama životnog ciklusa novog proizvoda može doći do značajnih troškova. Mišljenje je autora da bi poduzetnici u Republici Hrvatskoj morali što više koristiti računovodstvene mogućnosti koje su im dostupne u ovom području te i na taj način povećati svoju konkurentnost na današnjem globaliziranom tržištu.

6. Literatura

- [1] T. Domazet (2006). *Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja 2006/2007, Primjena računovodstva EU u Hrvatskoj MRS-37*, Zgombić & Partneri i Hrvatski institut za financije i računovodstvo, ISBN 953-6348-41-1, Zagreb,
- [2] Porezni vjesnik (2011). *Porez na dobit – Zakon o porezu na dobit*, ISSN 1333-073X, Institut za javne financije, Zagreb,
- [3] Porezni vjesnik (2011). *Porez na dobit – Pravilnik o porezu na dobit*, ISSN 1333-073X, Institut za javne financije, Zagreb,

Photo 080. Children play / Dječja igra